

dr Michał Głowala
Uniwersytet Wrocławski

Dlaczego pewnych rzeczy nigdy nie wolno robić?
***Malum ex genere* i bytowość uczynku ludzkiego**

W referacie nawiązuję do klasycznej doktryny *malum ex genere* – tezy, że istnieją rodzaje rzeczy, których *nigdy* nie wolno robić (należą do nich np. morderstwo, w tym aborcja i eutanazja, cudzołóstwo, gwałt). Doktryna ta ma wysoki stopień ogólności, a zarazem z miejsca dostarcza rozstrzygnięć w niezliczonych przypadkach jednostkowych: niezależnie od okoliczności są to rzeczy, których absolutnie nie wolno mi zrobić.

W referacie chciałbym pokazać, co jest źródłem obowiązywania tego bezwarunkowego zakazu spełniania pewnych rodzajów uczynków. Dokonuję tego w czterech krokach:

(a) wskazuję, jakie w ogóle obiekty posiadają obiektywne własności moralne; dokładniej: czym są uczynki ludzkie posiadające obiektywne własności moralne (brak jasności w tej dziedzinie skutecznie uniemożliwia bowiem dociekanie natury obiektywnych własności moralnych).

(b) wskazuję, w jaki sposób wyodrębnia się rodzaje i gatunki w dziedzinie obiektów posiadających obiektywne własności moralne; ogólniej biorąc: jakie są kryteria tożsamości i odrębności (w tym odrębności rodzajowej) obiektów w tej właśnie dziedzinie;

(c) na tej podstawie wskazuję, że w dziedzinie tej istnieją pewne rodzaje obiektów (uczynków), które z samej swej natury są obiektywnie złe w sensie moralnym (oraz na czym dokładniej ta własność polega); inaczej mówiąc: że różnica między uczynkiem dobrym i złym stanowi w niektórych wypadkach różnicę rodzajową w dziedzinie obiektów posiadających własności moralne.

(d) na tej podstawie wykazuję wreszcie, że uczynków takich nigdy nie wolno spełniać, oraz jaki jest sens tego ogólnego zakazu: innymi słowy, na czym polega to, że uczynku w taki sposób złego nigdy nie wolno nam spełniać. Ogólnie biorąc, wykazuję, że spełnienie takiego rodzaju uczynku czyni działanie chybionym, a następnie zestawiam ten rodzaj chybienia z wadą techniczną w dziedzinie wytworów oraz ze sprzecznością w dziedzinie myśli.